

АНЂЕЛКО АНУШИЋ

КУДА ГОД САМ ПОШАО, НА СВОЈ ПОГРЕБ САМ СТИЗАО

Где год да сам досад кренуо, на свој спровод бих дошао.

Како?! Штѡа ѡричам?

Чућеш.

Није да те плашим, али и тебе то чека.

Нећеш сигурно проћи истим путем.

Ни на исти начин.

Али *среѡаћеш орне ѡѡребнике.*

Пред тобом је *ѡо.*

И пред сваким.

Ово где сад стојимо, овај *ѡарлоѡ*, ту је некада сејана пшеница. И свугде, куда ти поглед зашестари уоколо, биле су њиве под житом. И пашњаци. Ливаде. А кад би орлова крила и његово око имао, и тамо далеко, иза обронака оних брда исто је било. Житовито. Ливадито. *Зайасѡирчено*, још од времена кад су се *исусовке ѡрви ѡуѡ*, у *ѡѡѡаји*, *назуле*. Паметан си, разумећеш ову симболику. Тако пише један историчар. Истраживао је старине ових крајева. У иностранству негде живи. Професуром се бави. И код нас се његове књиге кришом изучавају. Родом је он одавде. Наш човек, што би се рекло. Нећу да те оптерећујем његовим именом. Ако баш желиш, могу ја... Добро. Причам ти онда своју причу.

Баш овде, први пут сам замало стигао на *своју сахрану*.

Лопата *укоѡнице* висила је у *зраку*.

Мајка је жела са комшиницама, у моби. Била је пред породом. Носила је мој грешни пртљаг. У оно време, ни здетне жене нису биле у поштеди. Ма какви. Порађало се на пољу, при послу. Где затекне. Сустигне. Било је то као и свака друга работа која се опошљавала

у ходу, ћутке, тихо, стиснутих зуба. Срамота је било плашити се, још већма запомагати.

Опет ће доћи такво време. Смејеш се? Не верујеш? Пред тобом је *џо*. Сетићеш се ти мене, и ове приче. Неверни. *Нейпричаљиви*. Запамти је. Може ти бити од користи. *Благодати уише*. Која је *јака као смрт и љубав*, заједно.

Обузели матер трудови. Одвели је у хлад, ено тамо под оно големо дрво које је шипраг опасао. Још се одупире поднебеским силама. Задесила се ту и вешта селска *бабица*, *бабиља* су је звали, и увек би се ту, у таквим приликама, нашла жена која се разуме у те ствари. Или, ако којим случајем *џаква* не би била при њивским опошљајима, у *раћаонци џод небом*, тркнуо би неко хитар по њу. Ону која олакшава *џосао* породиљи, и пропуђује пут *џринови*.

И труди се она жена око моје матере, саветује, теши, притиска, масира, пуше и отпухује, нешто шапуће, причала је после мајка, и бака *дојричавала* и *џриџврђивала џричу*. Али све узаман. Принова неће напоље! Још тада сам знао да је свет најгоре место за човека! Слутио шта ме чека!

„Овај мушкић” – *бабица* је већ тада знала да сам ја тај који јесам! – „кренуо наопако! Праћакнуо се на ноге”, виче *бабиља*.

„Тај би хтио да одмах прохода!”

„То ће бити скитница нека! Нерадник и пијаница. Тешко његовој жени и дјеци.”

„Тога мјесто неће држати. Заждиће преко океана, и ни тамо се неће зауставити.”

„Тај ће далеко негдје стићи. И високо се попети.”

„Тога ће зарана тјерати ко стигне.”

„Пред неком силом тај ће бјежати.”

„Бјежаће он и сам од себе...”

Тако су *бајале* оне жетелице. Поготово старије међу њима.

Чућу то много година касније. И све су погодиле те пророчице!

„Ову жену треба хитно возити у болницу. Ја ништа ту не могу помоћи; нијесам *џакав случај* имала досад у мојој *џракси*”, каже *бабиља* мојој баки. А ова замоли неку хитроногу жетелицу, тек се била задевојчила, знао сам јој и име, али ми се затурило у *џрена-џријаној фиоци*, сви су је у нашој кући после благосиљали, да *џрчи џиџо је ноје брже носе* кући неког Гавре Зеца. Тај је имао *вилене коње*, говорило се у целом крају. *Кад ударе у џалой – џи не џресџају џо сџи времена*. Овоме Зецу замела се лоза у овој *џослед-њој врџложини*. А све му је кренуло *куда не џреба*, кад је најстарији син отишао да живи у З., иако га је ћаћа одвраћао од тог наума. Тамо је страдао, убијен у властитом дворишту са женом и двоје деце од руке неког слуге *фаџисџичкој окуџаџора*. Преосталог са

лајера осовине. Тако се причало. А били невини ко шумске јајоде. Та породица Зец. И данас се тога злочина понеко сети. Онај коме *душа* још *заискри* испод ове *олујне каје*, и памћење му има *добре обручеве на бурейу*.

И сместе моју матер у ону *вилену зајреју*, и правац у болницу у Г. У *пољедњу уру сџе дошли*, рекли тамо *беломанијаци*. И тамо ти ја цупнем на ноге, *као да сам наслућу да би на време отиуда требало бежати*, осовим се одмах на *мучену земљицу*, умало што нисам утекао из руку оних болничких људи, спрдало се после по селу. Ту ме заведу у родне књиге, и од тада носим тај *књишки белеј*.

„Ти си отуда”, цвркућу и гракћу, кад им листину ону рођајну потурим.

„Не! Ја сам одасвуд помало”, узвратим понекад, кад ми се заде оваква питања.

Онда се накратко, а продорно погледају питалац и запитани. И киселкасти, обострани смејуљци *амонијачно ојрље* ваздух, а деси се да онечисте понекад и *зрак*. Чист, *домаћи зрак*.

„На кривом се мјесту мали родио”, рекао после поп Младенко на крштењу, и нико од мојих укућана, сигуран сам, није правилно разумео ту *хуману ојаску*, осим можда моје баке и деде. И може бити да није погрешно, јер *први корак* човеку судбоносно стазу његову у свитак закотура, увидећу после *десетина бехара* и *снегова*.

А овај благо узвишени честар на који смо управо устопили, што слути да је ту могла бити некаква грађевина – ту је моја кућа некад *кућевала*.

Да, га. Ту, ти! Шта ме тако зранућо лгедаци? Нисам још постојао привићење! Слушај својим ушима, лгедат својим очима, досити уље у своју ламбу, има ја, немој да ти стварносити, њену салаћу, пог нос пошурату ко брзу храну! Ујојиће ти се шело, сасушиши мозак! Па како ћеци шакав, лавосишан, исод звезда ходати!

Однели је, на носилима, моју кућу, *ко шешкој рањеника, дивови изацили из Аладинове ламбе*, писуцкала је, више натуцајући, домаћа штампа. Заправо, они који су још веровали у предање, у легенде и бајке, тако су то видели. *Светска* је тврдо ћутала. *Ситарине* тамо нису биле у моди. А постаће опет. Пред тобом је *то време*.

Е, овде сам ја – мало је фалило – једне зиме за длаку избегао свој *испраћај*. Западао висок снег, уклештила студен. Дрвеће свило руке к *најћеној земљици*, под теретом иња. Нико никоме не може. Само врапци и зимовке, верне комшије, суседују и ћућоре са кућном чељади. А мене оборила тешка прехлада. Такозвани грип. Не вирус! Није се то тако, искривљено тад звало. Тресе ме грозница, бунцам, горим ко луч букова на божићно јутро, температура

ко зна колика је била, јер није се тад у кући имало справа које мере телесну топлину. Али мајчина, и поготово бакина рука, читају непогрешиво телесну огњицу. Стављају ми по прсима и леђима облоге од новина, натопљене час свињском машћу, час јабуковим сирћетом, не би ли она ватра јењала. Утињала. Али, не помаже.

Малога треба докџору возиши, одлучују на кућном збору.

Али, како? Чиме? Сметови су закрили и препречили ионако тесне, прњаве путеве. Све је поравнато, *бело и невино*, изгубило своја *стигна места*, црнило и грбине, беду и убогост, своје правце, оријентире и границе. Време и простор постали су једно, као што и јесу. Усвојићу то *књишко знање* доцкан, иако сам *шо*, као дете – не наслутио – *већ видео*, као на длану. И сети се неко од укућана нашег сеоског Шампиона, тако су га сви звали. А име му је било Манојло. Гомела, презивао се. Он је имао најјаче бикове у селу. Водио их је и на *Грмечку кориду*. И сву ону силну *волујшићину* тамо, *јабоње и јабоњиће, волусине и рудоње, рудоњице и мудоњице, волиће и волујиће*, што ногом, што рогом и земљу на *мејдан зазивају*, бучу и беучу – његови *бакови* би сјурцали кроз доле до Уне и Унца. Они са друге стране границе тад би у приправности били, *шуму рушили*, и на *државну рамју* тешке трупце и балване котрљали! Таква је то *блажена сила* била.

И ставе мене на саонице – јер се једино тако могло бродити по оном *немору*, оној снежини, а Манојло мазно гракне на своје *бакове*. *Ај, Брекоњааа. Иши, ћа-ћа, Јаворее*. Тако су се звали. А разговарао је с њима као са људима. Кад је требало – тепа им, а кад негде запне, они се улене, или заморе – он, богме, и тихано подвикне. *Псовунце* овако: *Ма види ти млакоње, закон му њејов! У његовој руци нико никада прута, а немоли камције видео није*. Речима он је њих руководио и терао, миловао и награђивао, и коррио, кад би устремало.

„Што сте чекали толико? Мали има тешко запаљење плућа, с обје стране. Мора остати овдје. Покушаћемо инјекцијама; ако температуру не ђборимо убрзо, мораће даље”, рекао доктор.

И стрпаше ме у амбулантни собичак са два кревета. Једини који су имали за теже болеснике. Седам дана и ноћи ту сам одолевао ударцу *будака*, и *грујој лојашини укојинице*, која је све време висила нада мноу.

А онда коју годину касније – опет зими, која је баш била *иоранила* – похађао сам шести разред, враћам се после подне из школе, и скоро да стигнем на *власишићини иојреб*. Без спроводоника! Гацам по *мршавој иришини* коју је готово замео снег који пада, *ируси ко сийан шећер*, лењо, а густо, целог дана. Не жури му се, време је пред њим. Од Ђурђица до Ђурђевданка. С муком чупам ноге из

оне сметине, торба плази по снежини, маленог сам раста, закржљало сеоско дете, *вижлоња*, али жилаво, инатно; с батеријском лампом у промрзлој руци *љумам*, батргам, дахћем ко *шћиене*; мрак се одавно *насовурио*, шкиљавом жижом – јер је *уложак* на *издисају* – *шаркам* испред себе да не скренем са пртине и стровалим се у целац. Идем кроз шумовит, мрачан *Војновића дђ*, најтежи део моје школске деонице током целе године, никад нећу заборавити тај дан, јер смо на часу српског учили *нашу јуначку народну ђесму Иво Сенковић и ађа од Рибника*.

Сећаш ли се ђи ђе ђесме? Морао би барем чуђи за њу.

Нисђе је учили?

Наше еђско-лирске народне ђесме ђремало сђе чђиђали?

Нисђе уођђиђе?!

Тек сђоменули ђонеку!

Не моћу да верујем! То блађо неђрођагљиво да буде зађурено!?

Па да, нема виђе јуначких времена. Зађио је ђо ђако. У коме ја добу живим?! Пођубио сам се, извини.

Вређа осећања та песма, велиш? Не разумем. Чија? Како? Зар ђа сђара ђесма може некођа да увреди? Ођкад је ђо? Нова наука, кажеш. Нећеш о ђоме да деђђађиђеш. Добро. Пођђујем ђо. Не, нисам у завадњи са учђђеђиђом ђолеранђијом.

Пробијам се кроз ону вејавицу, *душак* ми у носу, таман сам на излазу из оног дола, кад одједном нешто хрупи испред мене, као да паде одозго однекуд. Скоро да нагазим, на *ђо неђђио*, јер торба и пртина згуриле су ме ко каквог старчића. Укопам се на месту. Из оног полумрака пиље у ме, светле ко две жишке из пепела, нечија два ока. Стишћем батерију у руци која се тресе, уперио сам њен жутињави снопић у оног *жиђђоњу*, пиљим, пиљим. Вук! Нема шта друго бити! Није пас. Барем то разликујем добро. Било је курјака у оно време *ђамо код нас* доста; упадали су у торове, покољ чинили. Видео сам га уживо, што се каже, не једном усред дана, кад би га ловци устрелили. Сад ни њих тамо, чујем, више нема. Дивље свиње и *јазавци ђамо бркљаче*. Ловаца има колико хоћеш. И каквих хоћеш. Али *груђо* они лове.

Гледамо се уочи вучина и ја. Не узмиче ниједан! И кад би хтео да бежим – не могу. Како, и куда кроз оне *ђолеме наносе*? А и ко је још утекао вуку?! И не пада ми то ни напамет – оне његове очи ко да су ме хипнотисале. Врелина ми ударила у главу, срце тутњи ко коњско копито по камену, смућено пребирем по мислима. Шта, шта да учиним? Да вичем, зајаучем, зовем у помоћ? Кога? Ко ће ме чути? Моје село је иза брда, у другој долини, звали су је, док је имао ко тако да је назива, Мудринићева долина, а Војновићеве куће подалеко су иза мене. И сетим се, ни данас ми није јасно како,

стихова из оне јуначке песме. Најпре их у себи, а онда наглас, прво полушапатом, дрхтаво, па све гласније и гласније станем говорити, оно кад казује Сенковић Иво:

*...Ја с' не бојим ни жива курјака
А камоли мртвих кожејина!...*

Вук као да јаче, или ми се то само причинило, упери очи у ме, никад нећу заборавити тај сјај који пече, затим погну главу и искочи из пртине, лево или десно, не знам, нисам видео.

Те ноћи превртао сам се у постељи, бунцао, цвилео, викао. Мајка и бака будиле су ме, опипавале чело, *мериле* температуру. Тек сутрадан, или можда наконсутра, испричао сам шта ми се десило. „Спасила те је батеријска лампа. Звијери се, па и вук, боје свјетла”, казала је бака.

Ја не верујем да је баш светло вучину отерало.

Од тада су, до краја зиме, долазили преда ме у Војновићеву долину. Отац или деда, како ко, с пушком о рамену.

Мој деда, *љрвоборац из Другој рајна*, добијао је, углавном, редовно, зими није било тако, новине *Борбу*. Сећам се добро оних огромних листова. Увијали смо у њих прљаво рубље. Али и неке намирнице, табле сланине, суве шљиве, крушке, чајеве од лековитих трава, кад би се неке од родбине носила каква милошта. Користили их и за потпалу. А богоми, биле су увек задевене, повелик смотуљак, и иза врата у *нужнику*. Деда је из њих изрезивао неке *важне чланке* и спремао их у дрвени сандучић, своју *остјаву*, како ју је звао, који му је био поред кревета. Тек потом би их *љредавао укућанима на расјолајање*. Кад би одлазио у оближњу варошицу, или неко од укућана, купована је и *Полићика*.

„Ја морам бити добро обавијештен. На вријеме”, говорио би старина, кад би га неко упитао *шћиа ће му шћолике новине*.

„Па не зависи свијет од тебе”, спочитавала би му бака, али и мој отац, који баш нису љубили *чћијање и шћиамју*.

„Зависи, зависи. Само ти то не видиш”, одговарао би одрешито.

Мени се одмах допала *Полићика*. Радо сам је прелиставао и читао, нарочито текстове дописника из иностранства. Како сам уживао кад бих видео: *Пице дојисник из Њу Делхија. Тел Авива. Рима. Москве. Лондона. Париза. Њујорка. Пекинја...*

Још тада сам тврдо одлучио да ћу завршити високе школе и бити новинар. У *Малим новинама* већ сам објављивао своје *лићерарне сасјаве*. Па и чланчиће о мојој школи, о радовима на селу. Једном сам измислио и једно утапање дечака, млаћег коју годину од мене, у речици Глиници, а кога сам ја храбро спасао! Нису ми то објавили. Како сам био тужан! Тада сам схватио да лаж не пролази

у новинама. То је у мени још више утврдило страхопоштовање, веру и љубав према писању, намеру да се бавим *пошћеним њослом*.

Замисли: њосџанем њознаџ, уљеган. И једној дана њошџаљу ме неке новине за свој доџисника у Њу Делхи или у Москву, коју деда једино хвали од свих њресџоница. Као да је у њој био. А никуда није мрднуо из села, осим до Зеленџоре и неког Прозора у Босни, кад је њарџизанчио.

Као одличног ђака упишу ме у гимназију коју завршим. Једне вечери поведе се разговор о мојим студијама.

„Студираћу новинарство”, рекох поносно.

У кући мук. Као да сам рекао да ћу уписати богословију која је тада била омражена код Брозових *бораца* и нарочито *џрвоборца*, којих се по селима, преко ноћи, баш намножило.

„Добро си одабрао”, рече деда.

„А шта ти је то? Шта ћеш послџје да радиш?”, упита неко, мислим да је била бака.

„Па, писаћу за новине.”

„За новине?”

„Да.”

„Новине лажу. Свашта пишу”, огласи се отац.

„Наше не лажу”, дочека деда.

„Што не упишеш неки прави факултет: медицину, право, економију, машинство”, не да се отац.

„Не. Само новинарство. Или књижевност”, одвратих.

„Књижевност? Шта ће ти то? Да измишљаш штошта, и спрдаш се са људима и џековинама *наше борбе* као онај Ћопић”, љутну се деда.

„Ћопић не измишља”, узвратих.

„Ти баш знаш! Балав си ти за то. Власт је о њему рекла *своје*”, обрещну се деда.

„А о чему ћеш писати за те твоје новине?”, пита бака.

„Е, да. То сам и ја хтјела да те питам”, додаде мајка.

„Па, о свему помало. Што буде важно.”

„И о политици? Политичарима? Властима?”, згрануто гледа у ме отац.

„Не знам. Можда и о њима.”

„Политичари много лажу”, рече отац.

„Пази ти шта причаш! Наши никад не заобилазе истину”, викну деда.

„Немој ти, дијете, да баш *сваку њихову* записујеш. Сваку им *џеџу* затефтери”, саветује бака.

Деда је пресече очима, и рече:

„Данице, имаш ли ти у кући каквог пречег посла, него да се мијешаш у научна разматрања.”

Сећајући се много година касније овог разговора, увидећу да су и отац и бака и мајка били у много чему у праву.

И упишем новинарство у 3. Полагао сам испите о року, добијао високе оцене. Имали смо професора кога ћу упамтити за цео живот. Поготово кад бих се латио пера, искрсавао ми је његов лик пред очима. Предавао је стилистику и теорију новинарских жанрова са *ипрактичним делом*. Звао се Фрањо Пилар Ђалски. Учио нас је и *кријивографском дискурсу*. *Езоџеричној ујоџреби језика*, како је то називао. Игри слова, слогова, речи, форме и значења, јасног и непрозирног, нескривеног и *закрабуљеног* (његов израз) у тексту. Уткивању текста у тексту, заправо. Опчињавајући су били примери које нам је наводио, кад би се једна, наизглед по свему похвална посланица – претворила у сатиру и погрду разорног дејства.

„То је језуитски стил, колеге”, открио нам је, и говорио како ћемо у *свом радном вијеку среџаџи свкакакве јавне ироџуве, образоване и јоуџисмене, с којима ће џе мораџи, и невољко, уџи* у дијалог. *Еџо вам лука и сџријеле за џе хуље!*

Упућивао нас је да читамо римску књижевност. И нарочито Аурелија, Сенеку, Лукреција, Леонарда да Винчија, Николу Коперника, Ђордана Бруна. Али и Еразма Ротердамског и Раблеа, Замјатина, Орвела, Хакслија. Саветовао је да не заобилазимо ни латинске реторичаре, историчаре и правнике. Једном нам је и издиктирао и наслове неких фратарских списа које је, наводно, користио и *фра Иво*, како је називао *нашег нобеловца*. Није било лако изаћи на његове испите, а камоли их положити.

Професор Ђалски и сам је носио у себи нешто од језуитског духа. Открићу то касније, кад сам већ почео да радим у једним познатим новинама. Баш у то време развила се жестока полемика поводом четворотомне књиге *Усџаџки злочини јеноџиџа*, историчара Милана Булајића. Био сам запањен, али не и изненађен, кад сам у табору Булајићевих противника видео и мога професора. На први поглед, његови текстови славопојили су Булајића, али испод тог слоја био је укривен *онај груџи*. Језуитски.

У зраку се тада већ увелико осећао *сџари мирис баруџа*. Народна окупљања, митинзи, протести. Политичка *сџранчарења* и *ипарџијанчења*. Телевизијска и штампана бусијања. *Сџројничења* и *самокреси* на стадионима, ачења, беукања. *Кориге* на трговима. Отпочела је гладијаторска игра *већине* и *мањине*. Живо сам се сетио професора Ђалског! Мањина, не само по своме статистичком одређењу, већ и по својим отровним међусобицама, и поготово по снагама у арени, била је на великом искушењу. Била је

унапред проказана на прљав начин. Оспорена. Осрамоћена. И завађена! То ме је потакло да криптографском техником напишем коментар *йолиџичкој сѣања* у земљи. Појаснио сам уреднику скривену страну у тексту, наговорио да одобри објављивање. Му-чио се, премишљао. *Ојасно је! Нејасно. Ко ће њо йравилно схва-џиџи?* И заиста, пола редакције није уопште разумело текст. Али, било је оних који и те како јесу!

Сутрадан је на нашој улазној капији освануо графит исписан црвеним спрејом: СМРТ ЈЕЗУИТИМА! СМРТ ИЗДАЈНИЦИМА! А након сутра и овај, плавим: NAPOLJE NACIONALSTI! DOLJE VAMPIRI PROŠLOSTI!

Једни су правилно прочитали текст, други нису. Или можда јесу. Само су се правили невештим језуитима! Замерио сам се и *веђини* и *мађини*. Колеге из других редакција, чак међу њима и пријатељи, прелазили би на другу страну улице кад би ме видели, окретали главу. Нису смели са мном ни да се поздраве. Своју редакцију да и не спомињем!

Појребли су ме из даљине. И сахранили као на йасјем йробљу.

То је био чейвртџи исйраћај, моја лика и дела, у йокуџају.

„Текст је оправдао своју намену. У његовом огледалу видели су се и једни и други. И они тређи. *Сйавачи*”, рекао сам уреднику.

„Нека ти је Бог на помоћи! И свима нама”, узвратио је.

„И сваки онај који пише, увек је на губитку. Док се, бележећи, поверава *йрхком йаиџу*, морао би да се усредсреди на *џуџиџање лиџћа*, које се притом јасно чује”, казао сам.

И, заиста, сутрадан је над мојом главом, и под ногама, гласно *заџуџиџало лиџће* које невидљиво йада. На *йланираном*, *йеџом исйраћају* појавио се само један *сйроводник*.

Враћао сам се касно кући, пешке, из штампарије. Одбио сам превоз. Уживам увек у шетњи. Поноћ је минула давно. *Уочи йрвих йеџлова* је. Чекао сам из редакције последње вести у вези са *йолиџичким йреџоворима* који су били из дана у дан. Био сам дежурни уредник. Прегледао сам први примерак листа, потписао га, одобрио штампање.

Ноћ просвежа, светла, језиво тиха, крај је августа, месец је штедро сипао своју *йосуђену свеџлосџи*.

Йдем овуда куда сад корачамо. Ти и ја. На оној *раскрсници доле*, с леве стране, угледам, а то је надомак мога стана, како се једно црно, дугачко возило нагло успиње на тротоар у моме правцу, возач појачава гас, чујем то добро, и у пуној брзини јури према мени! Ја још не схватам шта се дешава, нестваран ми је призор. Али у магновењу бацам се улево, у високу, бодљикаву живицу, и избегнем најгоре. Искачем из жбуња назад, и видим како возач,

назирем његову силуету, смањује брзину, и лагано, као да излази из свог двршта, силази на коловоз, притишће сирену, ваљда да ме опомене да је ово тек почетак. Пиљим у таблице којих, наравно, нема. Просине ми савет, *иших дана*, мог доброг пријатеља да, након појаве *оној коменџара*, не би требало да никуд идем без оружја. А тада се, збиља, лако могао набавити добар револвер, *ириклаган* за моју новинарску торбицу. Да ли бих пуцао на оног атентатора, да сам био оборужан? Не знам. Можда и бих. А био сам у војсци награђиван стрелац.

„На кога сумњате?“, питају ме сутрадан у полицији.

„На *лзуви баруи!*“

Инспектор заколута очима, и одмахну руком.

И на томе се *ишо* завршило.

А видиш ову белу зграду преко пута нас – ту је и сад војни суд где је и раније био. Установе *државне ипринуде* никада, ни у једном систему, запамти, не мењају своју намену.

Видиш. Добро.

А погледај доле, низ улицу, која води на *жељезнички колодвор*. Дугачка је, можда, тристотинак метара, уврх главе четири стотине. Пола километра никако.

Познаиша иши је, кажеш. *Туда си често ипролазио. Оишац иши је био кондуктиер у експресном влаку „Сава“*, велиш. Познавао сам га. Колико сам пута *ходочасишо* тим ноћним возом на *Гуишенберјову славу* у Б.!

Зато ти све ово и причам.

Е, у тој улици одиграо се мој *шесџи маршовски иоџреб*, у *иокушају*, *ишава ироба*. Сумњам да ћу на *исходном иуишовању* имати и *један одсџо* од тог броја који се тада окупио!

А зашто ти то казујем? Ево зашто.

Сџара држава се увелико љуљала, као *ирулина* у устима. Приучени зубари који су некад радили за *ваџиканску злаиџарницу*, вадили зубе са *злаиџним навлакама из лобања*, вребали су иза сваког угла. Чуло се, сасвим гласно, шкљоцање њихових зарђалих клешта. Моје ухо уловило их неколико пута у телефонској слушалици, за касних ноћних часова. У *кључаоници, иосле друџих иеџилова*. На портофону зграде у којој сам становао, кад су *ипређи иеџили већ одрекли оноџа коџа је и Пеџар*.

Школован си човек, прозрећеш ову *меџафорику*.

Не само чуо, већ видео сам ишо све, и осећао сам као новинар, на улици, у продавници, на пијаци, у амбулантној чекаоници, дечијем вртићу, у парку, у разговору са неким људима којима су преко ноћи *израсли роџчиџи*; у *комџијском закреџању џлаве*, наједном, без икаквог повода. У штампи и на ТВ екрану већ су парадирали

језуити. Ђаци мога професора Ђалског! Кад је стигао да их све подучи, наивно сам се питао?!

Слутео је *џо* и старији свет, поготово они са *Каиновим оџиљком*. Неки су кришом долазили у моју редакцију. Тражили да са мном *џојричају*.

И једног *ајрилској дана* започело је суђење у оној *белој згради* неким *високим војним чиновима* који су, као *џајомице*, тако је испало, увозили оружје из иностранства, и припремали се за оружану агресију на *заједничку државу*.

Мене су одредили за извештача са тог суђења, које је пратио велики број мојих колега са целог простора земље која је лагано тонула у *џојјалубје*.

„Ти си се већ прекалио, и разумијеш добро тај језуитски језик”, рекао је уредник.

Већ првог дана, пре почетка рочишта, у јутарњим часовима, испред суднице се окупио велики број протестаната. До поднева скупило их се најмање двадесет хиљада. Њихови гласови и *роџичићи џарали су зрак*. Умотане у псовке и претње смрћу тужиоцу, судијама и новинарима, пут суднице полетеле су каменице, боце и штокакви други тврди предмети. Прозори су се скрунили у срчу, зграда је очас ослепела. Судијска сала била је засута смећем, и парница је прекинута. Тужилац и делиоци правде с поротом, склонили се у подрум. Зграду су надлетали хеликоптери дела земље који се *оџиџељивао*. Мала скупина војних полицајаца очајнички се борила са *роџаџим јуриџницима* јер су канили да провале у зграду, која је била у ватреном обручу. Из ње се није могло више изаћи, са *неуџаџеном жиџком на раменима*.

Слушајући тутањ и повике на *уџијаном крову суднице* до кога су се протестанти пењали са оближњих јасенова, покушавајући да уђу унутра, а полицајци их спречавали, нисам ни уочио да се моја *новинарска дружина* знатно осула. Остало нас је седморо. Петоро дописника из Ђилирова, и два службена лица из Војног суда. *Домороџи*.

Како су *џе колеје* несметано напустиле зграду суда, уз *џљесак своје џублике*, то ћу сазнати тек касније. Али, за ову приповетку то није од никаквог значаја.

Били смо заточени у суду. Сужњи који су чекали *изврџење џресуде која је изречена јоџ јуџрос*.

Изоставићу и прескочити оно што би сваки упућенији приповедач учинио, а читалац, тај *реџак звер*, благословио, и усмерити твоју пажњу на полицајски кордон *Оџиџељенице*. Међу оном *седморком*, односно *џеџорком*, била је и моја *црна овца*. *Кара-кара-караконџула!* Заштићени *живим кавезом* оног кордона, *бајџрџали*

смо према *жељезничком колодвору где је нас ширебало иреузети*, тако нам је обећано, *војни чиновни заједничке државе из које је куљао загах*. Ту ће нас, размишљао сам, сетивши се *историјских лекција које се сад листиомице избацују из уџбеника*, утерати у сточни вагон и истоварити на *пољану покрај Каменој цвијети*. На обалама реке Саве.

Од оне *појребне поворке*, која се сад смањила, после подне је, ваљало телу дати *шлесно*, око хиљаду *ожалошћеника* отргнуло се као с ланца, и кренуло за нама. Знали су добро *који смо. Негомороци!* Гађали су нас каменицама, боцама, јајима. И претили. Псовали. Псовали кочијашки, барапски, пјански. Убилачки. Из очију су им сјактале *леденице мрзани* које су се топиле. Капало им је са лица, цурило из уста. Шљапкао сам у води која је нарастала. Ледила глежњеве, колена. Ако ме њихов *десејоштравањски поводањ* не однесе, *пролейело ми је кроз лаву*, завршићу *пог ледом*. Као у *мађарској рацији у Бачкој*. Неки од њих, и они имаху *белу кайицу на лави*, у рукама носаху *комаде прозорског стакла* којим су *ножекали* у зраку, и молили наше *штићенике* да их начас припусте међу нас, *залушале овчице*, да учине *поштриј*. *Ураде Мајсјори онај свој посао*.

„Шта невернички зуриш у ме? Па не рекох ли ја малочас – оно што сам казао и уреднику?”

И сваки онај који пише, увек је на љубишћу. Шумори лициће пог њејовим пером, пог ноћам, само он у поме часу нема ушцију за по.

Шта се даље десило? Како сам ирешекао?

Погледај сад ону *полуразрушену камену кулу поре*, њен амфитеатар, на којој вијоре *шаховска поља*, са којих *Мајсјори*, вођени *злашном зубаревом руком*, повлаче далекометне потезе у зраку. А никада до овога часа нису са тог места.

Видиш ли их? Видиш. Хвала Боју да и ти коначно нешипо видиш!

Обрати пажњу на ону *скујину људску поре*, можда их је хиљаду-две-три, која нешто прославља. Неки нови датум од кога почиње ново рачунање времена. Ено управо једног од *злашнорукаца*, главног *Мајсјора*, онај носоња, *нофра* га деца зову, што се управо обраћа *зубарским помоћницима*. У подножју тврђаве још их је барем десетак *шисућа*. Тих *приученика*.

Уочио си их. Уреду.

Е, оно су *појребници на мом седмом, коначном иштраћају* који се већ давно десио. Мој професор *Ђалски* би рекао:

„Служе ти парастос!”

Ти си све време, дакле, разговарао са мојом сенком!

Како по ниси иримешио, учена кайо?!

Осени се, крсна сени!